

SEZAI KARAKOÇ'UN HAYATINA DAİR

Fikri Kula

*“Sevgili
En Sevgili
Ey Sevgili*

Uzatma Dünya Sürgünümü Benim”

- Sezai Karakoç, hatıra dizisine başlarken “Her hayat, sonsuzcasına zengindir; onu tümüyle vermek mümkün değildir.” (Karakoç, 1988a: 12) ifadesini kullanır. Gerçekten de bir insanın hayatını eksiksiz şekilde ortaya koymak imkânsız bir işken nevi şahsına münhasır olan Karakoç’un hayatını tüm yönleriyle aktarmanın güçlüğü malumdur. Bu yazıda başta şiir olmak üzere, hikâye, piyes, deneme, inceleme-monografi, hatıra, günlük köşe yazısı ve düşünce alanlarındaki eserleri, çevirileri ve dergiciliği ile Türk edebiyat ve fikir dünyasının en önemli şahsiyetlerinden biri olan Sezai Karakoç’un hayatı hatıralarından hareketle aktarılmaya çalışılacaktır.

Resmî kayıtlara göre 22 Ocak 1933 doğumlu olan Karakoç, hatıralarında belirttiğine göre aynı yılın baharında, “gülân” yani güller, güllerin açıldığı ay olan mayısta Diyarbakır’ın Ergani ilçesinde dünyaya gelir. Anadolulu bir aileye mensup olduğunu “Anadolu’luyum; Güney Doğu Anadolu’danım. Ailemiz, halkımızın içinde diğer aileler gibi bir aile.” (Karakoç, 1988b: 11) ifadeleriyle vurgular. Babasının ona Muhammed Sezai ismini vermesine rağmen bir karışıklık neticesinde abisinin adı olan Ahmet, Sezai’nin başına eklenerek ismi nüfus kayıtlarına Ahmet Sezai olarak geçer. Babasının adı Yasin, annesinin adı Emine olan Sezai Karakoç’un ailesinin lakabı Leventoğulları’dır. Aile, dönemin şartlarına göre lakabını soyadı olarak alamayınca onun yerine Karakoç ifadesi tercih edilir.

Karakoç, hatıralarında yıkılmışlıklar içinde doğduğunu ifade edip bu dönemi “Dört Yıkılmışlık İçinden” şeklinde nitelendirir. Bahsettiği

yıkılmışlıkların ilki, Birinci Dünya Savaşı'nın etkilerinin henüz devam ettiği ve İkinci Dünya Savaşı'nın arifesinde çağın yıkılmışlığıdır. İkincisi; devletin, ülkenin, milletin ve toplumun yıkılmışlığıdır. Devlet yıkılmış, yeni kurulan devlet ise henüz on yaşındadır. Karakoç, savaşın ve devrimlerin ezdiği hayat ve toplum yıkılmışlığının uzantısında doğar. Üçüncüsü, çok eski bir yerleşim yeri olan Ergani'nin yıkılışıdır. Çağın değişimi ve beraberinde getirdiği büyük yıkım, devletin çöküşü ve buna bağlı olarak geleneksel hayatın yıkılışı, tarihî Ergani'nin yıkılışı ve savaşın doğurduğu toplumsal yıkılmışlığın ailesine yansması da dördüncü yıkımdır.

Sezai Karakoç henüz bir iki yaşlarındayken aile Ergani'den Maden'e taşınır. Karakoç tıpkı Tanpınar gibi çok küçük yaşlarda ilk sanat algılarını yaklaşık üç yıl kaldıkları Maden'de aldığını dile getirir. 1937 yılında aile Maden'den tekrar Ergani'ye döner. Dört yaşındaki Karakoç o yıl evdeki okul kitaplarından kendi kendine okumayı öğrenir. Sezai Karakoç'un hayatında bir şeyleri kendi kendine öğrenme önemli bir yer tutar. Erken yaşlardan itibaren başlayan bu araştırma ve öğrenme merakı, okumayı öğrenmesi ile birlikte bir okuma sevdasına dönüşür, artık devamlı okur (Kula, 2020: 21).

1938 yılında, henüz beş yaşındayken okula başlar. Yaklaşık üç ay okuduğu ihtiyat sınıfından sonra altı yaşında birinci sınıfa geçer, parlak öğrencilik yılları bu şekilde başlar. 1939 yılında babasının işi sebebiyle Ergani'den Piran'a (Dicle) giderler ve ikinci sınıfı orada okuduktan sonra tekrar Ergani'ye dönerler. O dönem babasının arkadaşının yazıhanesinde ilmihâl kitabı görür, kendisine hediye edilen o kitabı okur. İlk namaz surelerini o kitaptan ezberler. İlkokula erken başlayan Karakoç, on yaşında ilkokulu bitirecekken öğretmen olan amcasının oğlu, onun dördüncü sınıfta bir sene tekrar etmesi için babasını ve öğretmenini ikna eder. Çünkü on yaşında ilkokulu bitirirse ortaokula hemen başlayamayacak, bir iki sene beklemesi gerekecektir. Yaşı küçük olduğu için bu sürede okuldan soğuyabileceği düşünülerek dördüncü sınıfı iki kez okuması sağlanır.

Oyuna, gezmeye fazla rağbeti olmayan Karakoç'un en büyük zevki okumaktır. Evde saatlerce kitap okur. Evdeki eski kitaplardan kendi kendine Osmanlı Türkçesi öğrenir. Babası da kış geceleri evde *Gazavatname*, *Siyer-i Nebi*, *Muhammediye* gibi kitaplar okur. O yıl oruç tutan Karakoç, namazlarını da mümkün olduğunca kılmaya çalıştığını belirtir. O dönem açılan Köy Enstitülerine gidecekler listesine adı yazılır fakat bir öğretmenin tavsiyesi üzerine gitmez. 1944 Haziran ayında imtihanlara girerek ilkokulu bitirir.

İlkokulu bitiren Karakoç, Ergani'de ortaokul olmadığı, Diyarbakır'da okumak da ailesine ağır bir masraf olacağı için Kahramanmaraş'ta parasız yatılı imtihanlarına girer. İmtihan sonucu açıklanana kadar Diyarbakır'da bir ay okur. İlkokulu bitirene kadar Diyarbakır şehir merkezine gitmemiş olan Karakoç, imtihanı kazanarak Maraş'a gider ve eğitimini orada sürdürür. Ortaokul yıllarında okumalarına büyük bir tutku ile devam eder. Mehmet Âkif, Namık Kemal,

Abdülhak Hâmid, Süleyman Nazif, Tevfik Fikret, Ziya Gökalp gibi isimlerin eserlerini okur. Evden götürdüğü kitaplardan Arapça ve Farsça çalışır. *Mesnevi* şerhi, Attar'ın *Pendname* adlı eseri ve *Hakka Doğru, Tanrı Kulu, Sebilürreşat* gibi dergilerin sayılarını okur. Bir cumartesi günü gördüğü afiş sayesinde *Büyük Doğu* ile tanışır. Namık Kemal'e dair verdiği konferans ve "Hürriyet Kasidesi"-ni ezberden okuması okulda günlerce konuşulur.

Bu yıllarda kışları Maraş'ta, yazları da Ergani'dedir. İlk şiirini de o tatillerden birinde yazar. Küçüklüğünde babasıyla şiir okunan meclislere giden, o yaşlardan itibaren okuma sevdasının bir getirisi olarak çok sayıda şairin şiirini okuyan, seven ve hafızasında birçok şiir olan Karakoç, şair olmayı aklından geçirmez ancak bir yaz günü "Ergani" adlı ve konulu olan 6+5 vezinli uzunca şiiri bir ilhamla, zorlanmadan yazar. Şiiri daha sonra kimseye göstermeden yırtıp atar. Ortaokul bitince Ergani'ye döner ve o yaz ilk kez bir işte çalışır.

1947'de lise eğitimine Gaziantep'te yine parasız yatılı olarak devam eden Sezai Karakoç, bu dönem Batı edebiyatı okumalarına yönelir. Lise birinci sınıfın sonunda ağabeyini kaybeden Karakoç'un yüreğine hüznün iyiden iyiye yerleşir ve artık bir nevi tabiat hâline gelir. Lise döneminde *Büyük Doğu*'nun sıkı takipçisi olur ve bütün ciltlerini okur. Lise ikinci sınıftayken okulda çıkan duvar gazetesine yazılar verir. Fransızcasını ilerletir ve çeviriler yapar. Bu dönem şiir yazmaya devam eder. Lise son sınıfta Gaziantep'te yayımlanan 30 Kasım 1949 tarihli *Dernek* dergisinde "Ana-oğul" isimli mensur şiiri neşredilir, "M. L." müstearıyla yazdığı bu deneme onun yayımlanan ilk kalem tecrübesidir (Karataş, 2019:48). 1950'de *Büyük Doğu*'ya gönderdiği "Sabır" adlı şiiri yayımlanır. Son sınıfta kendisi fen şubesi istemesine rağmen hocası onu edebiyat şubesine kaydeder. Son sınıfta eskisi gibi not kaygısı taşımayan Karakoç, bitirme (olgunluk) sınavlarını vererek liseden mezun olur.

Üniversite çağına gelen Karakoç, İstanbul'a gidip ideali uğruna çalışma düşüncesindedir. Bu doğrultuda ülke için "tek çıkar yol" olarak gördüğü *Büyük Doğu*'da hizmet etme ve İstanbul'da Felsefe okuma niyetindeyse de babasının isteği onun ilahiyat okumasıdır. Maddi imkânsızlıklardan dolayı üniversite okuyamama durumu ile karşı karşıya olan Karakoç, görüşlerine çok önem verdiği babasının yönlendirmesiyle İstanbul'a giderek burslu okuma imkânı olan Siyasal Bilgiler Fakültesinin imtihanlarına girer. İmtihanlar açıklanana kadar İstanbul'da kalır ve bu süre zarfında *Büyük Doğu*'da çalışmalara yardım eder. Üstadı kabul ettiği Necip Fazıl ile tanışıp sürekli ziyaretine giderek sohbetlerine katılır. İmtihani kazandığını öğrenince Ankara'ya gider.

Sezai Karakoç'un İstanbul'da ilahiyat ve felsefe okuma imkânı bulamayıp Ankara'da burslu olarak girdiği SBF'deki düşüncesi sınıfı geçecek kadar ders çalışıp ağırlığı sosyoloji alanında derinleşmeye vermektir. Hatta bir ara kürsüde kalmayı, hoca olmayı dahi düşünür; ancak sonra bu düşüncesinden vazgeçer. İleride birçoğu profesör, kaymakam, vali, büyükelçi olacak olan sınıf arkadaşlarıyla tanışır ve birinci sınıfta onların da etkisiyle ailesine nişanlanmak

istediğine dair bir mektup yazar. Ailesinden olumsuz cevap alması üzerine “Rüzgâr” şiirini yazar, daha sonraları ise ailesinin bu isteği ciddiye almadığına sevinir. Şair Cemal Süreya ile de sınıf arkadaşıdır ve SBF’de ikinci sınıftan itibaren üç yıl sıra arkadaşlığı yaparlar. Düşünce dünyaları ve mizaçları farklı olsa da sanat ve şiir üzerine yaptıkları konuşmalar arkadaşlıklarını pekiştirir.

1952 baharında Mülkiye ikinci sınıf öğrencisiyken o dönem alay konusu olan gül kavramını yeniden diriltme düşüncesiyle yazdığını belirttiği “Monna Rosa” şiirini bir kır gezisinde okur. Geziye katılanlar tarafından beğenilen şiir, orada bulunan üst sınıf öğrencisi Cevat Geray tarafından *Hisar* dergisine gönderilerek yayımlanır. Karakoç’tan habersiz şekilde yayımlanan şiir o günlerde çok konuşulur. Sezai Karakoç ise “Monna Rosa” şairi olarak anılma tehlikesi ve şiir etrafında konuşulandan dolayı rahatsızlık duyar. Bu yıl birçok şiir yazar Karakoç, yazdığı şiirleri kendi dünya görüşüne uygun bir dergide yayınlamak niyetindedir. O dönemki dergileri pek beğenmez, *Büyük Doğu*’da şiir yayınlamayışı ise davasının dergisi olarak gördüğü için istemez. Bu yılın kasım ayında “Malatya Hadisesi” meydana gelir, Necip Fazıl tutuklanır ve dergi kapanır.

Karakoç, 1953 yılında hem “Malatya Hadisesi”nden dolayı tutuklu Necip Fazıl’ın davalarını takip eder hem de fakülteye devam edip şiirler yazar. “Karaçayın Türküsü”, “Şehrazat”, “Kar”, “Şahdamar” ve “İp” gibi şiirler bu yılın mahsulüdür. Bunlardan bazıları çok istemese de *Mülkiye* dergisinde yayımlanır. Bu dönem yazdığı ama yayımlamadığı birçok şiir de vardır. Yeni yıla şiir yazarak girme âdeti olan şair, 1954 yılını da “İnci Dakikaları” şiiriyle karşılar. O sıralar süren Tunus İstiklâl Savaşı’nın etkisiyle “Türkçenin en güzel antiemperyalist şiiri” (Kirenci, 2021: 48) olan “Ötesini Söylemeyeceğim”i yazar. Mehmet Şevket Eygi’nin çıkardığı *Yeni Ay* isimli dergiye, Tunus Savaşı üzerine “Bir Millet’in Basübadelmevti” adlı yazıyı kaleme alır. Bu kalem tecrübeleri Karakoç’un hayat felsefesi olan diriliş düşüncesinin ilk nüveleridir:

“İşte diriliş fikri bende o yıllardan itibaren oluşmaya başladı. Bir yanda, ülkemizde islâmı özleyen aydınlar üzerinde büyük bir baskının bulunmasından doğan umutsuzluk, öte taraftan Tunus ve Cezayir’in bağımsızlık savaşlarında Fransızların yaptığı zulüm ve katliamlar, halkın çektiği çile, bende, ancak metafizikten politikaya kadar geniş kapsamlı diriliş atılımının, bir çıkış, bir kurtuluş yolu bulmaya imkân vereceği düşüncesini doğurmuştu.” (Karakoç, 1989: 11)

1954 yılında Necip Fazıl’ın hapisten çıkmasıyla birlikte *Büyük Doğu* yeniden çıkar. Necip Fazıl, Karakoç’u İstanbul’a çağırarak kendisine yardım etmesini ister. Onun çağrısını emir telakki eden Karakoç, üniversite bitirme imtihanlarına girmeyip İstanbul’a gider ve böylece okulu uzar. Ertesi sene son sınıfı ikinci kez okur, derslere devam mecburiyeti olmadığı için sanat faaliyetlerine ağırlık verir ve 1955 yılında *Şiir Sanatı* adlı dergiyi çıkarır. İki sayı çıkan bu dergi *Diriliş* dergisine ön hazırlık mahiyetinde değerlendirilebilir.

1955 yılında bir yıl gecikmeli olarak üniversiteyi bitiren Sezai Karakoç, burslu okuduğu için mecburi hizmet yapmakla yükümlüdür. Bundan dolayı imtihanlara girip Maliye Müfettiş Muavini olarak 1955 sonu 1956 başı itibarıyla İstanbul'da çalışma hayatına başlar. Bu tarihten itibaren işi dolayısıyla veya çeşitli vesilelerle bir müddet şehir dışında bulunsa da hayatının sonuna kadar İstanbul'da ikamet eder.

Hem memuriyete devam eden hem de *Büyük Doğu*'nun sanat-edebiyat bölümünü yöneten Karakoç, burada kendisinden habersiz çıkan seviyesiz şiirlerden dolayı dergidekilerle tartışarak oradan ayrılır, *Büyük Doğu* ve Necip Fazıl ile ilişkisi bir müddet kesilir. İstanbul'da memuriyetine devam ederken Fatih'te bir ev tutarak ailesini de yanına alır. 1957 yılında annesi ölür. Annesine büyük muhabbetle bağlı olan Karakoç'un tüm hayatını etkileyen bu ölüm onun sanatına da yansır. "Yoktur Gölgesi Türkiye'de" başlıklı şiirini annesinin ölümü üzerine yazan şairin sonraki şiirlerinde de anne ve ölüm temaları sıkça görülür. Annesinin ölümü üzerine babası, çocuklarını da alarak Ergani'ye döner. Sezai Karakoç ise görevi gereği İstanbul'dadır, bazen turneye çıkarak çeşitli şehirleri görme fırsatı olur. İş nedeniyle Türkiye'nin birçok şehrini görmesi onun şehir ve medeniyet anlayışının zenginleşmesinde önemli rol oynar.

Şair, 6 Ocak 1959 tarihinde Meserret Kıraathanesi'nde otururken şiddetli bir patlama meydana gelir. "Sirkeci İnfilâkı" olarak kayıtlara geçen olayda yaralanır, âdeta ölümden döner. Bunun üzerine "Ben Kandan Elbiseler Giydim, Hiç Değiştirsinler İstemedim" başlıklı şiirini yazar. Yine bu yıl annesinin ölümü ve kendisinin ölümden dönmesinin getirdiği duygu yoğunluğu ile ferdî ve metafizik içerikli bir kitap olan ilk şiir kitabı *Körfez*'i yayımlar. Son baskısı yapılabildiği kadar birçok değişiklik yapılan kitapta yer alan en önemli şiirlerden biri "Balkon" şiiridir. İkinci Yeni özellikleri taşıyan "Balkon" başlıklı şiir yayımlandığı tarihten itibaren şiir çevrelerinden yoğun ilgi görmüş ve büyük beğeni toplamıştır. Kitaptaki "Yoktur Gölgesi Türkiye'de", "Anneler ve Çocuklar", "Çocukluğumuz", "Ben Kandan Elbiseler Giydim Hiç Değiştirsinler İstemedim" şiirleri şairin hayatından izler taşır.

1960 yılına gelindiğinde önceden beri düşündüğü ve fakülte yıllarında *Şiir Sanatı* adlı dergiyle bir nevi hazırlık yaptığı dergicilik faaliyetini hayata geçirir ve *Diriliş*'i çıkarır. Dergi iki sayı çıktıktan sonra darbe olur, o şartlarda yayın hayatına devam edemeyeceğini düşünen Karakoç askere gider. Askerlik sonrası istemeyerek de olsa memuriyete geri döner. Memuriyeti döneminde de Ankara'da öğrencilik yıllarında olduğu gibi pastanelerde ve kıraathanelerde arkadaşları ile buluşur. Bu buluşmalarda hem gündelik sohbet edip hem de sanat ve edebiyat üzerine konuşurlar. Bu süreçte çeşitli yerlerde şiirleri ve yazıları çıkar, 1962 yılında "Av Edebiyatı" başlıklı şiir, "Kasaba Edebiyatı" başlıklı yazı ve *Şahdamar* adlı ikinci şiir kitabı yayımlanır. Bu kitaptaki şiirler *Körfez*'de yer alan şiirlerle aynı süreçte yazılmış olup içtimai yönü daha ağır basan metinler olarak değerlendirilebilir. Karakoç, "Ötesini Söylemeyeceğim" başlıklı şiir-

de Tunuslu bir kızın ağzından Tunus-Fransa özelinde medeniyet mukayesesi yapar ve “Kan İçinde Güneş” şiirinde olduğu gibi sömürgeci anlayışa direnen halkları yüceltir. Eserde ayrıca “Şahdamar”, “Kara Yılan”, “Kapalı Çarşı” gibi önemli şiirler yer alır.

Sezai Karakoç, 1963 yılında rahatsızlanır ve tifo teşhisi konulur. Kendisi ölümden dönen Karakoç, kısa bir müddet sonra babasının ölüm haberini alır. Annesinin ardından babasını da kaybeden Sezai Karakoç, bu tarihten itibaren maneviyatına büyük etki eden iki büyüğünü kaybetmenin verdiği acıyla hayatına devam eder. O yıl *Yeni İstanbul* gazetesinde “Farklar” başlığıyla köşe yazarlığına başlar. 1963-64 kışında “Köpük” başlıklı uzun şiirini yazar.

Düşünme ve yazma çalışmalarına bir engel gibi gördüğü memuriyetten 1965’in Haziran ayında istifa ederek ayrılır. Memuriyetten ayrılınca maddi sıkıntı içerisine giren Karakoç, Yunus Emre ve Mehmet Âkif biyografilerini yazar. *Yunus Emre* 1965’te, *Mehmed Âkif* 1968’de yayımlanır. Bir arkadaşının desteğiyle 1966 yılında, ilk çıkışından altı yıl sonra *Diriliş*’i tekrar çıkarır. Derginin ikinci dönemi maddi olanaksızlıklardan dolayı ancak bir yıl sürer.

Diriliş kapandıktan sonra bu dönem dergide çıkan yazıları 1967 yılında *İslâmın Dirilişi*, *İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü* adlı kitaplarda toplar. *İslâm*, *Farklar* ve *Dirilişin Çevresinde* eserlerini de *Yazılar* adlı tek kitapta birleştirir. 1967 Mayıs-Haziran aylarında *Hızır ile Kırk Saat*’i yazar ve yayımlar. *Hızır ile Kırk Saat*’in 1974 yılında “Şiirler I” başlığıyla yayımlanan üçüncü baskısı, şairin *Diriliş* Yayınlarından çıkan ilk kitabı olma özelliğini taşır. Karakoç’un yaklaşık kırk gün süren yoğun ilhamla kaleme aldığı eserde Hızır ile şair anlatıcı uzun bir yolculuğa çıkar. Hızır’ın rehberliğindeki yolculukta insanlığın serüveni dinler ve medeniyetler tarihi şeklinde anlatılmıştır denilebilir.

Karakoç, bu dönemde yeniden çıkmaya başlayan *Büyük Doğu*’da haftalık olarak yazar, daha sonra bu yazıları *Kıyamet Aşısı* adıyla kitaplaştırır. *Günlük Yazılar I* yayımlanır. *İslâmın Dirilişi* ve *Yazılar* kitapları dolayısıyla hakkında davalar açılır. *İslâmın Dirilişi* adlı kitabı “laikliğe aykırı” olduğu gerekçesiyle toplatılır. Mahkûmiyet ve para cezasına çarptırılan Karakoç’a cezası tebliğ edilemediği için bir süre sonra genel af ile cezadan kurtulur. *Babıalide Sabah* gazetesindeki “Sütun” başlıklı köşesinde on ay boyunca yazan Karakoç, 1968 yılında gazeteden ayrılır. Bu yıl *Kıyamet Aşısı*, *Sesler* ve *Taha’nın Kitabı* yayımlanır. Şairin *Sesler* kitabındaki en önemli şiirlerden biri “Köpük” başlıklı derinlikli şiiridir. Karakoç, bu kitaptaki şiirleri daha sonra *Körfez* ve *Şahdamar*’dakilerle birleştirip *Şahdamar-Körfez-Sesler* adıyla tek kitapta toplar.

Şairin 1967-1968 tarihlerinde yazdığı *Taha’nın Kitabı* şiiri, *Hızır ile Kırk Saat*’in “süreği” (Karataş, 2019: 271) olarak okunmaya müsaittir. Birçok sembolün kullanıldığı uzun şiirde Hızır sanki yerini Taha’ya bırakmıştır. Karakoç’un dünya görüşünü yansıtan ifadeler içeren uzun şiirde peygamberler ve medeniyetler tarihi, insanlığın serüveni konu edilir.

Millî Türk Talebe Birliği tarafından “Sanat ve Edebiyat Armağanı” verilen Sezai Karakoç, 1969 yılında ciddi maddi sıkıntılar içerisindeyken bir gün rahatsızlanır ve aklıktan bayılır. Bir süre hastanede yatan Karakoç, iyileştikten sonra *Mağara ve Işık, Gül Muştusu, Günlük Yazılar II* adlı kitaplarını bastırır ve *Diriliş*'i tekrar çıkarır. Şairin *Gül Muştusu* kitabı *Hızırın Kırk Saat* ve *Taha'nın Kitabı* ile birlikte değerlendirmeye müsaittir. Bu şiirler bir üçleme olmasa da aynı dönem ve duygu tarzının ürünleridir (Kula, 2020: 82). Klasik şiirin en önemli mazmunlarından gülü modern şiirde, farklı anlam katmanlarıyla yeniden şiirin merkezine alan şair, geleneği başarılı şekilde yeni şiire taşır. Kitapta yer alan “Masal” başlıklı önemli şiir, tahkiyenin öne çıktığı ve sembollerle örülü bir metindir.

1970'te Karakoç'a Macar yazarlar tarafından berat ve “Hürriyet Madalyası” verilir. 1971'de Ankara'ya gidip memuriyete döner. Bu dönemde yazdığı şiirler daha sonra *Şiirler IV Zamana Adanmış Sözler* kitabında toplanır. 1973'te 40 yaşındayken, bir daha dönmek üzere memuriyetten ayrılır. 1974'te *Milli Gazete*'de “Sûr” başlıklı köşesinde günlük yazılar yazar. Kısa süren bu köşe yazarlığından sonra aynı yıl *Diriliş*'i tekrar çıkartır ve o tarihten itibaren yayıncılık faaliyetlerine yoğunluk verir. Bunun da gayesi etrafında bir nesil teşekkül ettirmektedir:

“Artık bütün emeği, zamanı, hassasiyeti *Diriliş* dergisi, *Diriliş* Yayınları üzerindedir. Aslında bütün bu yayın çabası da *Diriliş* neslini yoğurmak içindir. Hiç arkasına bakmadan, çizgisini bozmadan yürür.”
(Sert, 2018: 28)

1974 yılında yayına başlayan *Diriliş*'in dördüncü dönemi 1978 yılına kadar, 60 sayı devam eder. Bu yıllarda *Diriliş* dergisinin yanı sıra 1974'te *Ruhun Dirilişi, Çağ ve İlham I*, 1975'te *Sûr, Şiirler IV: Zamana Adanmış Sözler* yayımlanır. Kitapta “Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine” ve “Esir Kent'ten Özüлке'ye” şiirleri öne çıkar. İlk olarak *Zamana Adanmış Sözler* kitabında yer alan “Fecir Devleti” başlıklı şiir ise Karakoç'un yoğun metafizik unsurlarla ördüğü bir metindir.

Sezai Karakoç'un 1976'da *Diriliş Neslinin Amentüsü, İnsanlığın Dirilişi, Yitik Cennet*, çeviri şiirleri *İslâmın Şiir Anıtlarından ile Batı Şiirlerinden* yayımlanır. 1977'de *Gündönümü, Çağ ve İlham II, Şiirler V: Ayınlar*, 1978'de *Hikâyeler I: Meydan Ortaya Çıktığında*, isimli eserleri yayımlanır. Çok sayıda eserinin yayımlandığı bu yıllar Karakoç'un velut dönemi sayılabilir. 1979 yılında *Diriliş*'i tekrar çıkartan Karakoç, 1980'de *Makamda, Diriliş Muştusu, Çağ ve İlham III, Leylâ ile Mecnun*'u yayımlar. Şair, *Leylâ ile Mecnun* eseriyle klasik şiirin çok işlenen hikâyelerinden birini modern şiire taşımış olur. Konunun kurgulanışındaki farklar ve yeni bir anlatım tarzı dolayısıyla Karakoç'un bu şiiri özgün bir yapıya sahiptir.

1982'de yayımlanan *Hikâyeler II* kitabıyla Türkiye Yazarlar Birliği tarafından yılın hikâyecisi seçilir. Yine 1982'de *Piyesler I* ve *Edebiyat Yazıları I* yayımlanır. 1978-83 yıllarını Karakoç'un verimsiz dönemi şeklinde adlandıran Turan Ka-

rataş'a göre bu "nekahet dönemi" (Karataş, 2019: 110) *Diriliş*'in günlük gazete şeklinde çıkmasıyla sona erer.

1983'ten 1986 sonuna kadar dergi çıkmaz, bu dönemde Karakoç eski yazılarını 1986'da *Çağ ve İlham IV, Düşünceler I, Gün Saati, Edebiyat Yazıları II, Günlük Yazılar IV*, isimleriyle kitaplaştırır. 1987'de *Ateş Dansı* yayımlanır. 1988 yılına gelindiğinde *Diriliş* bu kez haftalık olarak çıkar. *Diriliş*'in yedinci ve son dönemi 133 sayı devam ederek 1992 Şubat ayına dek sürer. Sezai Karakoç derginin bu döneminde hatıralarını da yayımlayarak hayatı ve düşüncesi hakkında önemli bilgiler verir. Bu dönemki çalışmalarından dolayı Türkiye Yazarlar Birliği Karakoç'u yılın üstün başarılı şahsiyeti seçmiştir. 1989'da son şiir kitabı *Alınyazısı Saati* yayımlanır. Şairin bu son kitabında "Alınyazısı Saati" başlıklı 13 bölümle ayrılmış uzun bir şiir ile "Ağustos Böceği Bir Meşaledir" şiiri yer alır. Karakoç'un "Alınyazısı Saati" şiirinde işlediği İslam dünyasının önemli şehirleri/ülkelerini şehir ve medeniyet bağlamında ele almak mümkündür.

Sezai Karakoç, 1960 yılında çıkarmaya başladığı *Diriliş* dergisi ile İslam medeniyetinin yeniden ihyası için yıllarca mücadele etmiş, bu uğurda insanüstü gayret göstererek ömrünü bir "Diriliş Nesli" teşekkülüne sarf etmiştir. Derginin ilk çıkışından otuz yıl sonra, 1990 yılına gelindiğinde ise düşüncesinin neşvünema bulduğunu, etrafında bir gençlik oluştuğunu düşünen Karakoç, düşüncesiyleilmekilmek ördüğü bu Diriliş davasını fikir boyutundan aksiyon boyutuna taşıyarak 26 Mart 1990'da Diriliş Partisini kurar (Kula, 2020: 40). Parti kurulduktan sonra 1990-1997 yılları arasında Genel Başkan sıfatıyla yazdığı yazılar, verdiği röportajlar ve konferanslar, ülkenin çeşitli yerlerinde yaptığı meydan konuşmaları ile partinin kendileri için bir amaç değil araç olduğunu dile getirir. Siyasi Partiler Kanunu gereğince Türkiye'deki toplam il sayısının yarısında şube açamadığı ve iki dönem art arda seçime katılmadığı için 1997 yılında parti kapatılır.

1992 yılında kapanan *Diriliş* dergisinden sonra Karakoç'un herhangi bir yeni yayın faaliyeti bulunmamaktadır. Bu tarihten itibaren henüz kitaplaştırmadığı yazılarını ve çalışmalarını yayımlamış, önceki yayınları yeni baskılarını yapmıştır. 1995'te üç cilt hâlinde *Fizikötesi Ufuklar ve Daha Ötesi*, 1996'da iki cilt hâlinde *Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı, Tarihin Yol Ağzında, Mevlânâ ve Edebiyat Yazıları III*, 1997'de *Çağdaş Batı Düşüncesinden, Varolma Savaşı, Düşünceler II, Armağan* ve 1998 yılında ilk şiirlerini *Şiirler I Monna Rosa* adıyla yayımlamış, 2000 yılında da şiirlerini *Gündoğmadan* adlı tek kitapta toplamıştır. 2002'de *Çıkış Yolu I-II*, 2003'te *Çıkış Yolu III* adıyla kitaplaştırdığı söyleşilerini yayımlar. 2004 yılında hayatı boyunca yazdığı oruç yazılarını *Samanyolunda Ziyafet* adıyla kitaplaştırır.

Yaklaşık yarım asır boyunca yaptığı faaliyetler ve hizmetlerden dolayı 2006 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından "Kültür ve Sanat Büyük Ödülü"ne layık görülmüştür.

1997 yılında Diriliş Partisi kapatıldıktan sonra siyasi faaliyetlerine devam eden Karakoç, bu kez 16 Nisan 2007 tarihinde Yüce Diriliş Partisi adıyla yeni bir parti kurar. Son yıllarda Diriliş Yayınları ile partisinin bürosunda sevenleri ve destekçileri ile görüşen ve haftalık konuşmalar yapan Ahmet Sezai Karakoç, 16 Kasım 2021 günü dünya sürgününü tamlayarak Şehzadebaşı Camisi hazinesine defnedildi.

Kaynağını İslam'dan alan, gelenekten beslenen ve geleceğe uzanan sanatı ve düşüncesi ile son dönem Türk edebiyatının en önemli isimlerinden olan Sezai Karakoç, kendisinden sonrakiler için de öncülük vazifesi üstlenmiştir. Ufuk açıcı bir mütefekkir olan Karakoç, “düşüncede, inanışta, edebiyat ve sanatta, aksiyonda diriliş” şeklinde sistemleştirdiği “Diriliş” görüşü ile bir mektep oluşması ve bu mektep etrafında “Diriliş Nesli” teşekkül etmesi için yoğun çaba göstermiştir. Hayatı boyunca yaptığı tüm faaliyetleri ile İslam medeniyetinin yeniden dirilişi için çalışmış ve tüm insanlığı, özellikle de Müslümanları bu uğurda birleşmeye çağırmıştır. Hayatı ve hayatıyla uyumlu olan sanatıyla ardında iz bırakan isimlerden olmuştur.

Kaynaklar

- Karakoç, Sezai, “Hâtıralar”, *Diriliş*, 25 Temmuz 1988a, Dönem 7, S 1, s. 12-13.
- Karakoç, Sezai, “Hâtıralar”, *Diriliş*, 8 Ağustos 1988b, Dönem 7, S 3, s.11.
- Karakoç, Sezai, “Hâtıralar”, *Diriliş*, 14 Temmuz 1989, S 52, s. 8-11.
- Karataş, Turan, *Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, İz Yayıncılık, İstanbul 2019.
- Kirenci, Mustafa, *Sabah Yıldızı: Sezai Karakoç ve Dirilişe Dair*, Büyüyenay Yayınları, İstanbul 2021.
- Kula, Fikri, *Dirilişe Çağırın Adam Sezai Karakoç*, Bir Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Sert, İsmail, “Yıldırım Aydınlığında Bir Ağaç Olarak Şair”, *Hece Sezai Karakoç ve Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş*, S 73, Şubat 2018, s. 13-28.